

همکاری اقتصادی ایران و استرالیا در سال ۱۳۵۳ شمسی با تکیه بر اسناد

علی زارع^۱

چکیده

یکی از شاخه‌های مهم تاریخ، روابط خارجی و دیپلماسی است. ایران به دلیل قرار گرفتن در چهارراه تمدنی همیشه با کشورهای گوناگون در ارتباط بوده است. عصر پهلوی آغاز روابط گسترده‌ی ایران با جای جای جهان است و این ارتباط با برخی از کشورها هم چون استرالیا برای نخستین بار صورت گرفت. روابط خارجی ایران در دوره‌ی پهلوی دوم را می‌توان بازتاب تبعیت از اصول سیاست خارجی آمریکا دانست. با افزایش هنگامت درآمد نفتی ایران، محمد رضا شاه در پی جلب همکاری و مشارکت با دیگر نیروهای عرصه‌ی جهانی، و البته هم پیمان آمریکا برآمد. یکی از این کشورها، استرالیا بود. استرالیا که از یک سو در پی تأمین نفت مورد نیاز خود و از سوی دیگر با ملحق شدن انگلستان به اتحادیه‌ی اروپا، در صدد یافتن بازاری جدید برای محصولات خود بود، می‌توانست منافعی دو جانبه را برای خود و ایران به ارمغان آورد. این مقاله، به پاره‌ای تفاهمات صورت گرفته بین دو کشور با تکیه بر اسناد منتشر نشده، می‌پردازد.

واژه‌های کلیدی: ایران، استرالیا، همکاری، روابط اقتصادی، تفاهمات.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

۱. دانشجوی دکتری ایران‌شناسی بنیاد ایران‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی Alizareparslion@yahoo.com
تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۶/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۲۳

تاریخ روابط و سیاست خارجی ایران در دوره‌ی پهلوی دوم با فراز و فرودهای وافری همراه بوده است. با حمله‌ی متفقین و اشغال ایران از سوی آنان، رضا شاه مجبور به کناره‌گیری شد و نقش مؤثر ایران در طول جنگ سبب شد ایران لقب پل پیروزی را از آن خود کند. از همین زمان است که پای ایالات متحده‌ی آمریکا به صحنه‌ی سیاسی ایران باز می‌شود و پیشقراول حوادث مهمی در دهه‌های آتی می‌شود. بحران آذربایجان و خودداری شوروی از تخلیه‌ی آن باعث شکایت ایران از شوروی در سازمان ملل می‌شود و در نهایت آذربایجان با لشکرکشی حکومت مرکزی نجات می‌یابد. سال‌های معدود نخست وزیری دکتر محمد مصدق طیعه‌ی سبک جدیدی در روابط خارجی بود: موازنه‌ی منفی. انگلستان تمامی تلاش خود را به خرج داد تا از ملی شدن صنعت نفت ایران جلوگیری کند، اما با تلاش‌های دکتر مصدق نفت ایران ملی شد و ایران هجمه‌ی محاصره‌ی اقتصادی انگلستان قرار گرفت و در نهایت طی عملیات آژاکس حکومت مصدق ساقط شد. سال‌های دهه‌ی چهل صرف تنش زدایی و همکاری‌های بازرگانی، اقتصادی و فنی با شوروی، حل مسئله‌ی بحرین، استرداد جزایر سه گانه‌ی خلیج فارس، روابط با اسرائیل و اختلاف با عراق بر سر اروند رود شد. با افزایش قیمت جهانی نفت در دهه‌ی پنجاه هجری، روابط خارجی ایران وارد فاز جدیدی گردید. روابط همه‌جانبه با شوروی ابعاد تازه‌تری در زمینه‌ی اقتصادی و بازرگانی به خود گرفت. روابط ایران با کشورهای هم چون آلمان، ایتالیا و ژاپن تعمیق یافت و روابط آمریکا با ایران نیز هم‌چنان ادامه یافت. در همین برهه‌ی زمانی است که روابط ایران با برخی کشورها برای نخستین بار شکل می‌گیرد و استرالیا نیز در زمره‌ی این کشورها قرار دارد. در ادامه برخی از ابعاد این ارتباط در قالب اسناد بررسی می‌شود.

روابط ایران و استرالیا

روابط ایران و استرالیا دارای تاریخی طولانی است و عوامل اقتصادی در توسعه روابط دو کشور نقش مهمی ایفا کرده است. در سال ۱۳۴۴ برای نخستین بار دو کشور درباره تبادل نماینده سیاسی با یکدیگر به توافق رسیدند. به دنبال این توافق، در سال ۱۳۴۷ سفارت استرالیا در تهران تأسیس شد و در سال ۱۳۴۹ سفیر ایران در اندونزی به عنوان سفیر آکرديته در استرالیای جنوبی تعیین و معرفی شد. جناب آقای بهمن آهین سفیر شاه در جاکارتا به سمت سفیر آکرديته در کانبرا منصوب گردیدند و در تاریخ ۱۵ بهمن ۱۳۴۹ استوار نامه‌ی خود را به فرماندار کل استرالیا تسلیم داشتند. دولت شاهنشاهی در اجرای سیاست کلی خود در تاریخ ۱۳۴۹/۰۷/۰۸ موافقت نامه‌ی هوایی بین ایران ایر و استرالیا را فسخ نمود و آمادگی خود را برای مذاکره درباره‌ی انعقاد جدید هوایمایی با رعایت حقوق مساوی با استرالیا اعلام داشت. دولت استرالیا در سال ۱۳۴۹ تعدادی بورس‌های کوتاه مدت (از ۳ تا ۱۱ ماه) در رشته‌های مختلف علمی، فنی و کشاورزی در اختیار سازمان‌های مختلف دولت شاهنشاهی ایران قرار داد و ادارات مربوطه با استفاده از بورس‌های فوق، افرادی را برای تکمیل اطلاعات و معلومات به این کشور اعزام داشتند (بی‌نا، ۱۳۴۹: ۲۵۶). به دلیل نیازهای ایران به فرآورده‌های کشاورزی استرالیا و عدم وجود مانع در توسعه روابط سیاسی و قرار داشتن هر دو کشور در بلوک غرب، سفارت ایران در کانبرا در سال ۱۳۵۱ گشایش یافت و به تدریج روابط دو کشور گسترش یافت.^۱

^۱ - <http://www.canberra.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=20&pageid=33124>

در تاریخ ۲۶ فروردین ۱۳۵۳ آقای حسن علی مهران معاون وزارت امور اقتصادی و دارایی در رأس هیاتی به مدت یک هفته به استرالیا مسافرت نمود. آقای مهران در این سفر با نخست وزیر و وزیر دارایی و بازرگانی خارجی و عده ای از مقامات اقتصادی و مالی استرالیا ملاقات و در زمینه‌ی گسترش همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری مشترک دو کشور مذاکراتی انجام داد و قرار شد دولت استرالیا پس از بررسی کامل این موضوع، هیئتی برای تعقیب این مذاکرات به تهران اعزام نماید و بدین منظور آقای J. Scull معاون وزارت بازرگانی خارجی استرالیا در رأس یک هیئت نه نفری در تاریخ ۱۳۵۳/۰۳/۰۲ به مدت یک هفته به ایران مسافرت کرد و ضمن ملاقات و مذاکره با مقامات اقتصادی ایران مطالعاتی در زمینه‌ی گسترش و متنوع کردن مبادلات بازرگانی دو کشور انجام داد. در تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۱۵ آقای منصور روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی در رأس هیاتی به منظور بررسی نهایی سرمایه‌گذاری و مشارکت در امر دامداری در استرالیا به آن کشور عزیمت نمود. آقای روحانی در این سفر با نخست وزیر و عده ای از وزیران استرالیا ملاقات و مذاکرات نمود و در پایان این مذاکرات، دو کشور با تأسیس یک مجتمع دامداری و کشاورزی مشترک با سرمایه‌ی اولیه‌ی ۶۰ میلیون دلار موافقت کردند (بی‌نا، ۱۳۴۹: ۲۴۹-۲۴۸).

ناکامی ایران در دهه‌ی ۱۳۵۰ شمسی در تولید محصولات مورد نیاز کشاورزی و نیز سیل مهاجرت کشاورزان از روستا به شهر در پی شکست اصلاحات ارضی، سبب شد تا ایران برای تأمین محصولات خود، به مراوده با دیگر کشورها بپردازد. از سوی دیگر، محمد رضا شاه نیز مایل بود تا دیپلماسی خود را در جای جای جهان، از جمله در قاره‌ی اقیانوسیه، گسترش دهد. در نامه‌ی که وزیر جهاد کشاورزی به دفتر مخصوص محمد رضا شاه درباره‌ی رهاورد سفر کاری به استرالیا نگاشته است، به امکانات استرالیا برای همکاری مشترک با توجه به نیازهای ایران اشاره شده است. در این نامه آمده است که استرالیا یکی از بزرگ‌ترین منابع شناخته شده‌ی کشاورزی و معدنی دنیا است و می‌تواند تولیداتی بیشتر از تولیدات فعلی خود داشته باشد. استرالیا، تنها کشوری است که به لحاظ ذخایر با آمریکای شمالی قابل قیاس بوده و از مزیت جمعیت کم نیز برخوردار است.

تسهیلات حمل و نقل داخلی، قرار گرفتن منابع در حاشیه‌ی دریاها، وجود ۱۲۰۰۰ مایل ساحل، نزدیکی نسبی به ایران، برخورداری از تسهیلات زیر بنایی و نیروی انسانی کارآمد، نکاتی بودند که جاذبه‌ی کافی را برای ایران داشتند. در ادامه‌ی گزارش آمده است که مردم استرالیا به دلایل خاصی جوایز دوستان جدیدی هستند که هدف و تمایل تسلط اقتصادی بر این کشور را نداشته باشند. دوستی با ایران به لحاظ استفاده از امکانات ایران به عنوان یک کشور صاحب منابع نفتی و قدرت نظامی برای پر کردن خلأ اقیانوس هند و جلوگیری از ورود شوروی و چین به این منطقه، افکار سیاستمداران استرالیایی را به خود مشغول داشته و زمینه‌ی همکاری اقتصادی را فراهم نموده است. در مذاکره با سرمایه‌گذاران و مقامات مختلف، نظریه‌ی تلفیق منابع معدنی استرالیا (آهن و آلومینیوم) و منابع انرژی ایران به منظور ایجاد تنوع و تکمیل صنایع ایران و استرالیا و بازار یابی مشترک دو کشور در سطح جهانی، به خصوص در مورد آهن و آلومینیوم به صورت ساخته شده، مورد علاقه و توجه صاحبان صنایع و دارندگان امتیازهای معادن استرالیا قرار گرفت (ساکما، شماره ۴۳۴/۹۰۰م/۲۱۲۷، تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۲۹، صص ۱۶-۱۵).

از این رو، برای جامه‌ی عمل پوشاندن به این قابلیت‌های بالقوه، به دستور شاه، هیئتی مرکب از وزیر و معاون وزیر کشاورزی و منابع طبیعی، رییس کل بانک توسعه‌ی کشاورزی ایران، سفیر سیار شاه در امور کشاورزی و گروهی از کارشناسان راهی استرالیا شدند تا به

بررسی امکان همکاری پردازند. مأموریت گروه در تیر ماه ۱۳۵۳ آغاز شد و شش روز به طول انجامید. در روز اول سفر، نخست وزیر دولت فدرال استرالیا آقای ویتلم^۱ با وزیر کشاورزی و هیئت همراه تشکیل جلسه داده و در کنار اشاراتی جالب توجه به تاریخ ایران باستان، تمایل خود را برای همکاری اقتصادی با ایران و ایجاد یک بازار مطمئن برای کالاهای تولید استرالیا نشان داد (ساکما، شماره ۴۳۴/۹۰۰ م/۲۱۲۷، تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۲۹، صص ۱-۲).

در بازدیدهایی که از مزارع تولید گندم کم باران استرالیای جنوبی به عمل آمد، مذاکرات برای پیاده سازی روش های مشابه در مناطق مناسب ایران همچون گرگان، آذربایجان و کردستان صورت گرفت. هم چنین مزارع نیشکر استرالیا نیز توان تولید مورد نیاز ایران را دارا بود. موضوع پیش بینی فعالیت های مربوط به تولید شکر، گندم، جو، گاوهای اصیل از طریق مشارکت، مورد بررسی قرار گرفت و اظهار علاقه شد که این فعالیت ها نیز در حدود خدمات و کارهای مشارکت قرار گیرد. در مورد تأمین اراضی مورد نیاز اجرای طرح، با دریافت وام از ایران و اجاره ی دراز مدت به مشارکت، با توجه به آن که خرید به وسیله ی یک شرکت کاملاً استرالیایی قرار است انجام شود، بررسی های انجام شده حاکی است که اگر این وجوه از ایران وام گرفته شود به ۳۰ میلیون دلار نیاز خواهد بود. ولی اگر از طریق به کار گرفتن وجوهی که بعضی از شرکت های بیمه یا بازنشستگی استرالیایی در اختیار دارند، این سرمایه گذاری به ۱۸ میلیون دلار تقلیل می یابد و به این ترتیب، بار سرمایه گذاری ایران به صورت وامی ممکن است کمتر هم بشود (ساکما، شماره ۴۳۴/۹۰۰ م/۲۱۲۷، تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۲۹، صص ۱۱-۱۲).

یکی دیگر از موارد مورد مذاکره ی طرفین، تأمین شیر مدارس بود. در مورد تأمین شیر مدارس از طریق تولید و تأمین شیر خشک از استرالیا و ایجاد واحدهای تبدیل شیر خشک به شیر بسته بندی استرل مایع در ایران، با توجه به قیمت های مناسبی که در مورد شیر و تاسیسات ممکن است در استرالیا به دست آورد، قرار بر این شد مطالعات لازم انجام شود و هیئتی برای بررسی امکانات به ایران اعزام گردد. در مورد سرمایه گذاری، اصل ۵۰ درصد ایرانی و ۵۰ درصد استرالیایی مورد قبول قرار گرفت. موضوع ثبت شرکت در ایران و استرالیا بررسی شد و توافق شد که در ایران، سرمایه ی ایرانی ۳۰ درصد و سرمایه ی استرالیایی تا ۵۵ درصد مشمول مالیات قرار گیرد (ساکما، شماره ۴۳۴/۹۰۰ م/۲۱۲۷، تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۲۹، صص ۱۳). پس از بازگشت هیئت اعزامی ایران و بازدید شاه از استرالیا، و نیز پس از بازدید معاون نخست وزیر و وزیر کشاورزی استرالیا؛ آقای کرتز^۲ و نیز نخست وزیر ایالت کوئینزلند؛ آقای پیترسون^۳ از ایران، نخستین اجلاس کمیسیون مشترک وزیران دو کشور با حضور ۹ تن از مقامات عالی رتبه ی استرالیا به ریاست آقای آنتونی^۴، معاون نخست وزیر و وزیر منابع طبیعی و بازرگانی در کنار وزیر کشاورزی و منابع طبیعی ایران و دیگر کارشناسان شکل گرفت و تفاهم نامه هایی در باب موضوعات گوناگون به امضا رسید (ساکما، شماره ۶۶۱/۹۱۰ م، تاریخ ۲۵۳۵/۰۶/۰۲، صص ۱). در زمینه ی بازرگانی، با توجه به افزایش قابل ملاحظه ی صادرات استرالیا به ایران، نسبت به واردات کالا از ایران، قرار شد در این خصوص تغییرات لازم در

^۱-G. Whitalm

^۲-Cairns

^۳-Petersen

^۴-Right Hon J. D. Anthony

زمینه‌ی تعرفه‌ی گمرکی در جهت تطبیق با کالاهای ایرانی و کلیه‌ی اقدامات لازم برای توازن در بازرگانی دو جانبه بین دو کشور به عمل آید.

در بخش کشاورزی، با توجه به احتیاجات روز افزون ایران به مواد کشاورزی، قرار شد همکاری‌های دو کشور در جهات مختلف به شرح زیر انجام پذیرد و برای این همکاری، از شرکت ایرانی و استرالیایی استیران که با سرمایه‌ی ۴۰ میلیون دلار استرالیایی در سال ۱۹۷۵ تشکیل و فعالیت‌های چند جانبه‌ی خود را آغاز نموده بود، حداکثر استفاده بشود. این همکاری شامل: صدور مواد کشاورزی مورد نیاز ایران شامل گوشت (گوسفند زنده و لاشه)، مواد لبنی، غلات و شکر، سرمایه‌گذاری مشترک در اراضی مستعد برای کشاورزی در استرالیا و ایران برای تولید محصولات غذایی، اجرای طرح‌های مرتع‌داری در ایران و پیاده‌نمودن سیستم نوین کشت در دیم‌زارها با الگوگرفتن از روش استرالیا، احداث ساختمان سیلو و سردخانه و تاسیسات نگهداری غذا و غلات در ایران و ساخت کارخانجات شیر در ایران می‌شد (ساکما، شماره ۶۶۱/۹۱۰م، تاریخ ۲۵۳۵/۰۶/۰۲، صص ۲-۳).

مهم‌ترین موضوع مورد توجه مقامات ایرانی در خصوص معادن، توافق با مقامات استرالیایی برای دست‌یابی به معادن اورانیوم استرالیا بود. اما مقامات استرالیایی ضمن قبول همه‌گونه همکاری و استقبال از دولت ایران در این رشته، اظهار داشتند چون در حال حاضر مطالعه‌ی جامعی برای بهره‌برداری از معادن استرالیا در دست تهیه می‌باشد، تا خاتمه‌ی این مطالعه و تعیین خط مشی، نمی‌توانند تعهدی در این خصوص بنمایند و هرگونه اظهار نظر قطعی در این زمینه به یک کشور خارجی را موجب بروز مشکل از بعد انعکاس عمومی دانستند. تفاهم شد که مواد معدنی و شیمیایی به خصوص آلومینا برای کارخانه‌ی آلومینیوم سازی اراک و فسفات برای تولید کود شیمیایی ایران از استرالیا خریداری شود و آمونیاک و گوگرد مورد نیاز استرالیا از سوی ایران تأمین شود (ساکما، شماره ۶۶۱/۹۱۰م، تاریخ ۲۵۳۵/۰۶/۰۲، صص ۳-۴).

در هر حال، نیاز ایران به تأمین اقلام غذایی و کشاورزی و نیز نیازهای صنعتی و معدنی‌اش از سوی استرالیا و از سوی دیگر، نیاز استرالیا به منابع گران‌بهای نفتی ایران، و نیز یافتن بازار جدید فروش کالاهای خود، و هم‌چنین شکل دادن به یک رابطه‌ی پایدار سیاسی و دیپلماتیک، سبب تمایل دو جانبه‌ی ایران و استرالیا برای یک همکاری دو سویه شد.

دولت استرالیا به فاصله‌ی پنج روز پس از پیروزی انقلاب اسلامی با انتشار بیانیه‌ای، دولت موقت بازرگان را به رسمیت شناخت. در سال ۱۳۶۴ نخستین سفیر ایران در کانبرا برگزیده شد و از آن پس فعالیت‌های جدیدی در توسعه‌ی روابط دو کشور آغاز شد. با پیروزی دولت اصلاحات در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۶، روابط دو کشور بیش از پیش گسترش یافت. در این دوره، مبادله‌ی هیات‌های عالی رتبه بین دو کشور افزایش یافت که منجر به برگزاری هفتمین، هشتمین و نهمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور شد. از دیگر دستاوردهای مهم این دوره، احیاء گروه دوستی پارلمانی، تروریست‌شناخته شدن سازمان مجاهدین خلق توسط استرالیا، تشکیل کمیته‌های حقوق بشر و خلع سلاح، اعلام حمایت استرالیا از عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی، موافقت نامه‌های اعزام نیروی کار به استرالیا، تأسیس کرسی زبان فارسی و مطالعات ایران در دانشگاه ملی استرالیا و اجرای ده‌ها طرح عمرانی و سرمایه‌گذاری از جانب استرالیا در ایران می‌باشد. در دوره‌ی دولت نهم و دهم و به دنبال بروز مساله‌ی هسته‌ای و صدور قطعنامه‌های شورای امنیت و وضع تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران، روابط ایران و استرالیا به طور منفی تحت تأثیر قرار گرفت، اما با پیروزی دکتر حسن روحانی در

انتخابات ریاست جمهوری و پایان موفقیت آمیز مذاکرات تاریخی ایران با گروه ۵+۱ و انعقاد توافق وین، تحرک مجددی در روابط دو کشور آغاز شد.^۱

نتیجه گیری

عصر پهلوی دوم از دوران بسیار مهم در تاریخ روابط خارجی ایران به شمار می‌رود. محمد رضا شاه در دهه‌ی چهل و پنجاه تلاش وافری برای گسترش روابط خارجی ایران با کشورها عدیدهای جهان نمود. با افزایش نرخ جمعیت ایران و به دلیل عدم برنامه ریزی و زمین خوردگی کشاورزی داخلی از یک سو، و گسترش روابط با جای جای جهان از سوی دیگر، ایران به ارتباط با کشورهای روی آورد که بتواند نیاز اقلام کشاورزی و غذایی خود را تأمین کند و استرالیا از جمله‌ی این کشورها بود. پاره ای اسناد همکاری اقتصادی، کشاورزی و فنی مابین دو کشور به امضا رسید و این وقایع، طلیعه‌ی تازه ای برای آغاز همکاری با این کشور مهم قاره‌ی جنوبگان گردید. با توجه به سیاست‌های غلط کشاورزی محمد رضا شاه و افول کشاورزی داخلی، ایران برای تأمین اقلام غذایی مثل گندم، شیر، گوشت و ... به کشورهای عدیده ای از جمله استرالیا روی آورد و این موارد شامل سرمایه گذاری مشترک در اراضی مستعد برای کشاورزی در استرالیا و ایران برای تولید محصولات غذایی، اجرای طرح‌های مرتع داری در ایران و پیاده نمودن سیستم نوین کشت در دیم زارها با الگو گرفتن از روش استرالیا، احداث ساختمان سیلو و سردخانه و تاسیسات نگهداری غذا و غلات در ایران و ساخت کارخانجات شیر در ایران می‌شد. در زمینه‌ی اقلام معدنی نیز تفاهم شد که مواد معدنی و شیمیایی به خصوص آلومینا برای کارخانه‌ی آلومینیوم سازی اراک و فسفات برای تولید کود شیمیایی ایران از استرالیا خریداری شود و آمونیاک و گوگرد مورد نیاز استرالیا از سوی ایران تأمین شود.

منابع

کتاب

بی‌نا، روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۹، گزارش سالیانه‌ی وزارت امور خارجه، تهران، بی‌تا: ۲۵۶.

اسناد

سازمان اسناد و کتابخانه‌ی ملی ایران، شماره ۴۳۴/۹۰۰ م/۲۱۲۷، تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۲۹، صص ۱۶-۱۵.

سازمان اسناد و کتابخانه‌ی ملی ایران، شماره ۴۳۴/۹۰۰ م/۲۱۲۷، تاریخ ۱۳۵۳/۰۴/۲۹، صص ۲-۱.

سازمان اسناد و کتابخانه‌ی ملی ایران، شماره ۶۶۱/۹۱۰ م/، تاریخ ۲۵۳۵/۰۶/۰۲، ص ۱.

سازمان اسناد و کتابخانه‌ی ملی ایران، شماره ۶۶۱/۹۱۰ م/، تاریخ ۲۵۳۵/۰۶/۰۲، صص ۳-۲.

تارنما

1. <http://www.canberra.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=20&pageid=33124>

^۱ - <http://www.canberra.mfa.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=20&pageid=33124>

وزارت کشاورزی و منابع طبیعی

محرمانه

۲۵۳۵ / ۶ / ۲

تاریخ ۴۹۵۶

شماره ۶۱۶۱۰۶۱۰۶۱۰

پرست

محرمانه

جناب آقای معینان

ریاست دفتر مخصوص شاهنشاهی

بطوریکه استحضار دارند در اجرای برنامه همکاریهای د و کشور ایران و استرالیا
و مقامات بازدید اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریا مهر از استرالیا در سال ۱۹۷۴ آقای
دکتر کرنز (DR. J. CAIRNE) معاون نخست وزیر و وزیر کشاورزی استرالیا در کنار
۱۹۷۵ و سپس آقای پیترسون (PETERSEN) نخست وزیر ایالت کوئینزلند در تیرماه
سال جاری از ایران بازدید نمودند .

با توجه به مراتب فوق بر اساس توافقهای سران دو کشور ایران و بازدید مقامات
کشور استرالیا از ایران نخستین اجلاس کمیسیون مشترک وزیران دو کشور از تاریخ ۷ الی
۱۹ مرداد ماه ۲۵۳۵ با حضور این از مقامات عالی رتبه استرالیا به ریاست آقای
آنتونی (RIGHT HON. J. D. ANTHONY) معاون نخست وزیر و وزیر منابع طبیعی و
بازرگانی خارجی و همچنین همکاران ما برده با مقامات و کارشناسان ایرانی تشکیل
که خلاصه مذاکرات و تصمیمات اتخاذی بصورت تفاهم نامه اولین کمیته مشترک وزیران دو
کشور با شاه و خلاصه مذاکرات و توافقهای انجام شده بشرح زیر استحضار میرسد :

۱- ملاقاتی

هیئت کارشناسی دو کشور طی مدت ۴ روز در جلسات متعدد رئیس مطالب مسوود
مذاکره را بررسی و تجزیه و تحلیل نمودند .
آقای آنتونی که در طول مدت سه روز تاهت خود در ایران افتخار شرفیابی به حضور
مبارک شاهنشاه آریا مهر را پیدا نموده و با جنابان آقایان :
- هوشنگ انصاری ، وزیر امور اقتصادی و دارایی .

Handwritten signatures and initials, including 'س/د' and 'س/ن'.

بانی ایران بنامه و بودجه
وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه بودجه و برنامه
وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه بودجه و برنامه
شماره ۲۲۹
تاریخ ۲۵۳۵

محرمانه

بانی ایران بنامه و بودجه
وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه بودجه و برنامه
شماره ۱۰۳۹۳۵
تاریخ ۲۵۳۵

تاریخنامه خوارزمی - سال هفتم - شماره بیست و هفتم - پاییز ۱۳۹۸

Please register! Visual Watermark

سند شماره ۱

فایله شماره ۴۱

۷۱۲۱ ۵۹۴۲

۲۵۱۳

۴۹۱۲۹۱۶

لیست نهادهای شرکت کننده

- ابرج وحیدی، وزیر نیرو
 - فرخ نجم آبادی، وزیر صنایع و معادن
 - طوقه سلسلی، وزیر بازرگانی
 - اکبر اعتماد، معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان انرژی اتمی
- ملاقات و مذاکره نمودند. مانده برآن طی دو جلسه افتتاحیه و اختتام کمیته در وزارت کشاورزی و منابع طبیعی موضوعات مورد ملاحظه در کشور و امکانات موجود در جهت انجام این مقصود بین آقای آنتونی و اینجانب مشترکا "با مسئولان و کارشناسان دو کشور در زمینه های مختلف مورد مذاکره و تبادل نظر و نتیجه گیری قرار گرفت.
- ۲- موضوعات مورد مذاکره و نتایج حاصله

اعضاء هیئت استرالیایی را با عنوان "مسئولان" مبرمج در امور بازرگانی تشکیل میدادند و ملاحظاتی در خصوص نحوه بستن روابط بازرگانی بخصوص فروش گوشت و سایر محصولات کشاورزی بصورت خام با ایران نمود و ضمن آن پیشنهاداتی برای سایر رشته ها از جمله استخراج معادن و سرمایه گذاری در زمین صنعت و کشاورزی ارائه نمودند که رئیس هر مورد و نتیجه گیری حاصله به شرح زیر می باشد که نظر گردید پس از بررسی های بعدی و توافق های نهائی هر مورد بطور جداگانه بموقع اجرا گذاشته شود.

۳- بازرگانی:

با توجه به افزایش قابل ملاحظه صادرات استرالیا به ایران نسبت به واردات کالا از ایران در یکسال گذشته قرار شد در این خصوص تغییرات لازم در زمینه تعرفه گمرکی در جهت تطبیق با کالا های ایرانی و کلیه اقدامات لازم برای توانمند سازی بازرگانی دو جانبه بین دو کشور بعمل آید.

۴- کشاورزی:

با توجه به احتیاجات روز افزون ایران به مواد کشاورزی قرار شد همکاری های دو کشور در جهات مختلف بشخص زیر انجام پذیرد برای این همکاری از شرکت

۵۲۲۰
۲۲۵۹

فایله شماره ۴۱

موسسه تحقیقات کشاورزی
روستا باغچه صالح
تهران
۱۳۵۳
۵۳۵۷

Please register Visual Watermark

وزارت کشاورزی و منابع طبیعی

تاریخ
شماره
پرست

۳۱

ایرانی و استرالیایی استیران که با سرمایه ۴ میلیون دلار استرالیایی در سال ۱۹۷۵ تشکیل و فعالیتهای چند جانبه خود را آغاز نموده حد اکثر استفاده بشود:

- ۱-۲-۱ صادرات مواد کشاورزی بایران:
- مواد لبنی، غلات و شکر
- سرمایه گذاری مشترک:
- سرمایه گذاری مشترک در اراضی مستعد برای کشاورزی در استرالیا و ایران (احتمالا "مراجعه گران" برای تولید محصولات غذایی)
- ۱-۲-۲ اجرای طرحهای مرتداری در ایران زیاده نمودن سیستم نهین کشت در دیم زارها مشابه آنچه در استرالیا انجام میشود
- ۱-۲-۳ ساختمان سوله و سردخانه در ایران
- ۱-۲-۴ ساختمان کارخانجات شهرد رایران
- ۱-۲-۵ فروش و ایجاد تاسیسات نگهداری غذا و غلات در ایران
- ۱-۲-۶ صنایع و معادن:

مهمترین موضوع مورد توجه مقامات ایرانی در خصوص معادن توافقی با مقامات استرالیایی برای دستیابی به معادن اورانیوم و با حد اقل گرفتن تصدیق برای تأمین احتیاجات دراز مدت ایران به اورانیوم از طرف استرالیایی بود لکن مقامات استرالیایی ضمن قبول همه گونه همکاری و استقبال از دولت ایران در این رشته اظهار داشتند چون در حال حاضر مطالعه جامعی برای بهره برداری از معادن استرالیایی

(طرح رنجر (RANGER URANIUM ENVIRONMENTAL ENQUIRY

٪

تاریخنامه خوارزمی - سال هفتم - شماره بیست و هفتم - پاییز ۱۳۹۸

Please register!
Visual Watermark

سند شماره ۳

در دست تهیه میباشد تا خاتمه این مطالبه تعیین خط مشی نمیتوانند
تعهدی در این خصوص بقبولند و هرگونه اظهار نظر قطعی در این
رابطه به یک کشور خارجی در حال حاضر موجبات اشکالاتی برای دولت
استرالیا از لحاظ انعکاس عمومی فراهم خواهد نمود *

۴-۲-۲- بهره برداری از معادن بوکسیت ، آلومینا ، فسفات ، روی ، سرب و آهن
به صورت مشارکت *

۴-۲-۳- خرید مواد معدنی و شیمیایی مخصوص آلومینا برای کارخانه آلومینیوم سازی
اراک و فسفات برای تهیه کود شیمیایی وسیله طرف ایران و خرید آمونیاک
و گوگرد وسیله طرف استرالیایی از ایران *

۴-۲-۴- استفاده از خدمات مهندسی مشاور و تجارب شرکتهای استرالیایی برای
بهره برداری از معادن ایران *

۴-۲-۵- فروش و ساختن تأسیسات و تجهیزات بهره برداری از معادن ایران *

۴-۳- خانه سازی:

تهیه و اجرای طرحهای خانه سازی در ایران بصورت مشارکت
در حال حاضر تعدادی از شرکتهای استرالیایی برای انجام این امر در
ایران تالشای قیمت شرکت نموده اند *

۴- تاریخ و محل تشکیل دهمین کمیته

در خاتمه بنه روز مذاکرات معاون نخست وزیر استرالیا ضمن اظهار قدردانی از
پذیرایی که در مورد ایشان و هیئت استرالیایی در ایران شده است و با برآورد
افتخار از بید نبودن موقعیت برای شرفیابان به حضور مبارک شاهنشاه آریامهر
از شرکتهای قابل توجه ایران تحت رهبری داعیانه شاهنشاه آریامهر
با انحصار فراوان یاد نموده و مسافرت معظم له به استرالیا در سال
۱۹۷۴ را نقطه عطفی در تاریخ فاسیات دو کشور ایران و استرالیا اعلام

X

Please register!
Visual Watermark

